

Dražen Tripalo*

KAZNENOPRAVNI ASPEKTI ZLOUPORABE DROGA

U radu se izlažu izmjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske koje se odnose na zlouporabu opojnih droga i analizira se nova regulativa svih oblika tog kaznenog djela. Upućuje se na stavove već izražene u sudskoj praksi o pitanjima koja su značajna i za primjenu odredaba Kaznenog zakonika, a prikazani su i podaci o rezultatima kaznenih postupaka vođenih u Republici Hrvatskoj zbog kaznenog djela zlouporabe opojnih droga u posljednjih pet godina.

1. UVOD

Zlouporaba opojnih droga svjetska je pojava i jedan od najvećih problema suvremenog društva. Raširenost konzumiranja, a time i proizvodnje te stavljanja u promet droga, s obzirom na stupanj ugrožavanja zdravlja ljudi i svekolike posljedice na zajednicu u cjelini, iziskuje, uz medicinske mjere te očiglednu potrebu široke edukacije, poduzimanje i represivnih mjera od kojih su najstrože usmjerene prema suzbijanju organiziranog kriminala koji nadzire međunarodne tokove prometa opojnim drogama.

Upravo zbog činjenice da opojne droge predstavljaju problem šire međunarodne zajednice, u Ujedinjenim narodima donesena je Jedinствена konvencija o narkoticima (New York, 30. 3. 1961.) koja je izmijenjena Protokolom iz 1972. (Ženeva, 25. 3.). Također su donesene Konvencija o psihotropnim tvarima (Beč, 21. 2. 1971.), Konvencija protiv nezakonite trgovine narkoticima i psihotropnim tvarima (Beč, 20. 12. 1988.), Globalni plan djelovanja (New York, 23. 2. 1990.) i drugi međunarodni akti koji se odnose na tu materiju.

Suzbijanje nedopuštene trgovine opojnim drogama predmetom je i više dvostranih ugovora koje je sklapala Republika Hrvatska. Pritom se ističe da se ti ugovori, osim na suradnju u borbi protiv droge, odnose i na suzbijanje međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala, što također upućuje na stupanj društvene opasnosti opojnih droga.¹

---

* Dražen Tripalo, sudac Kaznenog odjela prvog stupnja Županijskog suda u Zagrebu

¹ Takvi ugovori sklopljeni su s Rumunjskom (Narodne novine - međunarodni ugovori, 6/02), Šri Lankom (Narodne novine - međunarodni ugovori, 5/02), Makedonijom (Narodne novine

Republika Hrvatska je, nakon preuzimanja dijela zakonodavstva od države prednice, u više navrata mijenjala sadržaje različitih oblika kaznenog djela zlouporabe opojnih droga kao i zapriječene kazne, a taj proces nastavio se i nakon donošenja Kaznenog zakona. Posljednje izmjene tog propisa vrlo su opsežne² i njima se, uz značajnije promjene pojedinih odredaba općeg dijela, relativno malim tekstualnim zadiranjem u zakonski tekst članka 173. tog zakona u pojedinim aspektima bitno utječe na ovaj segment kaznenog prava.

Na potrebu analiziranja upravo tog kaznenog djela upućuje i okolnost da je od ukupno 80.463 osobe pravomoćno osuđene za sva kaznena djela u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1998. do 2002. godine njih 9.731 (odnosno 12,09%) osuđena za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, a posebno je važno uočiti nedvojbeni trend porasta udjela tog kaznenog djela u promatranom razdoblju.

Tablica 1.

Broj pravomoćnih osuđujućih presuda u Republici Hrvatskoj
ukupno te za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga³

Osuđenih	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO
Ukupno u RH	12.243	16.206	16.466	16.508	19.040	80.463
Za zlouporabu opojnih droga	1.041	1.685	1.941	2.107	2.957	9.731
%	8,50	10,40	11,79	12,76	15,53	12,09

Naravno, očekivati je da će posljednje izmjene KZ-a značajno utjecati na taj trend ponajprije zbog dekriminalizacije posjedovanja opojnih droga bez namjere njihova stavljanja u promet.⁴

- međunarodni ugovori, 3/97), Bugarskom (Narodne novine - međunarodni ugovori, 15/03), Jugoslavijom (Narodne novine - međunarodni ugovori, 3/03), Češkom (Narodne novine - međunarodni ugovori, 8/01), Turskom (Narodne novine - međunarodni ugovori, 7/96) i drugima

² Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, 111/03) ima 155 članaka.

³ Podaci su pribavljeni od Državnog zavoda za statistiku, a značajan doprinos njihovoj obradi dao je sudac mr. sc. Marin Mrčela.

⁴ V. tablicu 2 koja prikazuje udio pravomoćnih odluka zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. KZ u ukupnome broju odluka koje su u istome razdoblju postale pravomoćne.

2. NOVIJA POVIJEST KAZNENOPRAVNE REGULATIVE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

Radi cjelovitosti prikaza sadašnje zakonske regulative kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iznosi se potpun prikaz zakonodavnih rješenja ove materije u posljednjih desetak godina s naznakom razdoblja njihove primjene.

2.1. Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske

Prije je ovu materiju regulirao Krivični zakon SFRJ⁵ koji je preuzet u pravni sustav Republike Hrvatske Zakonom o preuzimanju Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije⁶, a do objavljivanja pročišćenog teksta⁷ u dva je navrata mijenjan,⁸ s time da mu je prilikom druge izmjene i naziv promijenjen u Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske.⁹

Članak 196. (prije članak 245.) OKZRH, čiji je naziv bio: Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, koji je bio svrstan u glavu XX. Zakona (Krivična djela protiv drugih društvenih vrijednosti), glasio je:

“(1) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi za prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili preparate koji su proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se zatvorom od jedne godine do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga djela organizirao mjere u preprodavača ili posrednika,

počinitelj će se kazniti zatvorom najmanje tri godine.

(3) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstancije za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga kaznit će se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Opojne će se droge i sredstva za njihovo spravljanje oduzeti.”

I članak 197. (prije članak 246.) OKZRH (Omogućavanje uživanja opojnih droga) opisivao je radnje koje su poslije obuhvaćene kaznenim djelom zlouporabe opojnih droga:

---

⁵ Službeni list SFRJ, 44/76, 36/77, 56/77, 34/84, 74/87, 3/90 i 38/90.

⁶ Narodne novine, 53/91.

⁷ Narodne novine, 31/93; ispravak 35/93.

⁸ Zakonom o dopuni Zakona o preuzimanju KZSFRJ (Narodne novine, 39/92) te Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Hrvatske (Narodne novine, 91/92).

⁹ Dalje: OKZRH.

“(1) Tko navodi drugoga na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da ju uživa on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način omogući drugome da uživa opojnu drogu, kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema maloljetniku ili prema više osoba ili je izazvalo osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Opojne će se droge oduzeti.”

Dana 20. travnja 1996. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (Narodne novine, 28/96) čijim je člankom 9. uveden novi naziv (*Zlouporaba opojnih droga*), a izmijenjen je i opis kaznenog djela iz članka 196. OKZRH, dok je člankom 10. brisan članak 197. OKZRH čije su odredbe unesene u novi članak 196. koji je glasio:

“(1) Tko neovlašteno posjeduje stvari ili preparate koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili preparate koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Ako su djelo iz stavka 2. ovoga članka počinile dvije ili više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

počinitelj će se kazniti zatvorom najmanje tri godine.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posreduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili supstancije za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga,

kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na uživanje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome uživanje opojne droge,

kaznit će se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, osobi zaostalog duševnog razvoja ili prema više osoba, ili je izazvalo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo spravljanje oduzet će se.

(8) Sud može počinitelja djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka osloboditi od kazne, ako je ovaj dobrovoljno bitno pridonio otkrivanju djela.”

2.2. Kazneni zakon

Dana 1. siječnja 1998. stupio je na snagu Kazneni zakon (Narodne novine, 110/97, ispravak 27/98) koji je zadržao isti naziv ovog kaznenog djela (Zlouporaba opojnih droga), s time da je ono smješteno u glavu XIII. (Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom), a tekst članka 173. tog zakona je glasio:

“(1) Tko neovlašteno posjeduje stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili stvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne.”

Dana 30. prosinca 2000. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, 129/00) čijim je člankom 25.¹⁰ izmijenjen stavak 2. članka 173. Kaznenog zakona koji sada glasi:

¹⁰ Taj članak glasi:

“U članku 173. stavku 2. riječ: ‘drži’ zamjenjuje se riječju: ‘posjeduje’, riječi: ‘do deset godina’ zamjenjuju se riječima: ‘do dvanaest godina.’, a riječi: ‘ili kaznom dugotrajnog zatvora.’ brišu se.”

“(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, posjeduje ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.”

Iz iznesenog se vidi da su se značajnije izmjene uglavnom odnosile na osnovni oblik ovog kaznenog djela - neovlašteno posjedovanje opojnih droga - kao i na zapriječene kazne, a to vrijedi i za posljednje izmjene članka 173. Kaznenog zakona.

3. KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA PREMA KAZNENOM ZAKONIKU

Dana 1. prosinca 2003. počeo će se, s obzirom na odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona,¹¹ primjenjivati Kazneni zakonik.¹²

Naime, člankom 63.¹³ ZIDKZ/03 mijenjani su stavci 1., 2. i 3. članka 173. koji će, dakle, glasiti:¹⁴

“(1) Tko neovlašteno radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način posjeduje stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

---

¹¹ Narodne novine, 111/03; dalje: ZIDKZ/03.

¹² Člankom 1. tog zakona izmijenjen naziv Kaznenog zakona u Kazneni zakonik. U nastavku teksta kratica **KZ** koristit će se za do sada važeći **Kazneni zakon**, a **Kazneni zakonik** će se, radi izbjegavanja mogućih zabuna, navoditi punim imenom.

¹³ Članak 63. ZIDKZ/03 glasi:

“U članku 173. stavku 1. iza riječi: ‘neovlašteno’ dodaju se riječi: ‘radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način’, a riječi: ‘novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine’ zamjenjuju se riječima: ‘kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina’.

U stavku 2. briše se riječ: ‘posjeduje’, a riječi: ‘jedne do dvanaest’ zamjenjuju se riječima: ‘tri do petnaest’.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

‘(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom doživotnog zatvora.’”

¹⁴ U tekstu su istaknute novine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom doživotnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili stvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne."

U nastavku rada bit će izloženi temeljni pojmovi iz ovog kaznenog djela te analiza pojedinih odredaba članka 173. Kaznenog zakonika, pri čemu će biti upozoreno na dosadašnju sudsku praksu i pravna shvaćanja koja su važna i za tumačenje novina u ovome članku.

3.1. Zaštitni objekt

Zaštitni objekt svih oblika ovog kaznenog djela je zdravlje ljudi. To je nedvojbeno usprkos činjenici da to kazneno djelo nije svrstano u glavu XVIII. KZ-a (Kaznena djela protiv zdravlja ljudi). Naime, obveza Republike Hrvatske da propiše kažnjivost radnji vezanih uz stavljanje u promet opojnih droga proizlazi iz prije navedenih međunarodnih konvencija, pa je upravo zbog toga ovo kazneno djelo i stavljeno u glavu XIII. KZ-a, među kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

3.2. Tvari ili pripravci propisom proglašeni opojnim drogama

Predmet ovog kaznenog djela su stvari ili pripravci proglašeni opojnim drogama.

Temeljni propis koji određuje **pojam opojne droge** je Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.¹⁵ Prema članku 2. stavku 1. točki 1. tog zakona, “opojna droga jest svaka tvar prirodnoga ili umjetnoga podrijetla, uključivši psihotropne tvari, uvrštene u popis opojnih droga i psihotropnih tvari”.

Ministar zdravstva, na temelju ovlaštenja iz stavka 2. istog članka, donio je Popis¹⁶ koji sadrži:

- popis opojnih droga (navedenih u dvije tablice),
- popis psihotropnih tvari (u četiri tablice),
- popis biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga, te
- popis tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga (dvije tablice).

Dakle, neka tvar može se smatrati opojnom drogom samo ako je navedena u jednoj od tablica tog popisa opojnih droga ili popisa psihotropnih tvari.

S obzirom na to da Kazneni zakonik ne određuje koje se tvari ili pripravci imaju smatrati opojnim drogama, već sadrži samo blanketnu odredbu, u činjeničnom opisu radnje ovog kaznenog djela (kako u optužnom aktu tako i u presudi) uvijek je nužno uputiti i na Popis kojim je tvar koja je predmet određene kaznenog djela proglašena opojnom drogom.

3.3. Neovlaštenost posjedovanja, proizvodnje, prerade ili stavljanja u promet opojne droge

Kazneni zakonik ne određuje pojam **neovlaštenog** posjedovanja, proizvodnje, prerade ili stavljanja u promet opojne droge, pa se ocjena postojanja tog elementa nekog od oblika kaznenog djela iz članka 173. Kaznenog zakonika također temelji na odredbama zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.¹⁷ U stavku 1. članka 3. tog zakona propisano je da se “zabranjuje uzgoj biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge te izrada, posjedovanje i promet opojnih droga, biljki i dijelova biljki iz kojih se može dobiti opojna droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge, osim pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstvenoistraživačke i nastavne svrhe.” Stavkom 2. tog članka zabranjeno je “posjedovanje sredstava za izradu opojne droge, osim pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstvenoistraživačke i nastavne svrhe.” Prema stavku 3. članka 3. zabranjena je i “uporaba opojne droge osim pod uvjetima koji su propisani ovim Zakonom i drugim propisima iz područja zdravstva i veterinarstva.”

---

¹⁵ Narodne novine, 107/2001, 87/02, 163/03.

¹⁶ Narodne novine, 27/02, 133/02, 148/03.

¹⁷ Dalje: ZSZOD.

ZSZOD u glavi II. propisuje i razrađuje uvjete za ovlaštenu izradu biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga (članci 8. do 14.), za takvu izradu opojne droge (članci 15. i 16.), za posjedovanje opojne droge (članci 17. i 18.) kao i za promet opojnih droga (članci 20. do 27.), dok se glava III. Zakona odnosi na izradu, posjedovanje i promet tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge.

U odnosu na **ovlašteno posjedovanje opojne droge** valja istaknuti da ZSZOD u stavku 1. članka 17. predviđa da će ministar zdravstva osobama koje obavljaju nastavu i stručnu izobrazbu, analizu i dresuru životinja za otkrivanje opojne droge odobriti posjedovanje uzoraka opojne droge.

Prema stavku 2. istog članka, i “službena osoba policije može pod uvjetima propisanim posebnim zakonom radi otkrivanja kaznenog djela i počinitelja posjedovati opojnu drogu za svrhe simuliranog otkupa i nadzirane isporuke.”

Ova odredba značajna je zbog isključenja protupravnosti u postupanju djelatnika redarstvenih vlasti u slučajevima kada provode posebne izvide kaznenih djela privremenim ograničenjem ustavnih prava i sloboda, koje su mjere navedene u članku 180. stavku 1. točkama 5. i 6. Zakona o kaznenom postupku¹⁸ kao posebnog propisa na koji upućuje citirana odredba stavka 2. članka 17. ZSZOD.

Pritom se ističe da bi u simulirani otkup droge u okvirima posebnih izvida mogao biti uključen i pouzdanik čije bi se djelovanje temeljilo na odredbi članka 180. stavka 1. točke 4. ZKP, a on nije spomenut u stavku 2. članka 17. ZSZOD. Usko tumačenje te odredbe ne bi moglo dovesti do zaključka da bi se u takvom slučaju i pouzdanik imao smatrati službenom osobom policije, pa bi njegovo posjedovanje opojne droge također bilo neovlašteno, ali ne bi bilo moguće osuditi ga za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. ili 2. Kaznenog zakonika upravo zbog nepostojanja njegove namjere da drogu u čiji posjed dođe tijekom izvršenja posebnih izvidnih mjera uistinu proda (s obzirom na to da je riječ o simuliranom otkupu).

Opojnu drogu, prema odredbi stavka 1. članka 18. ZSZOD, ovlašteno mogu posjedovati i: (a) zdravstvene ustanove u svrhu obavljanja svoje djelatnosti, (b) veterinarske ustanove u svrhu obavljanja svoje djelatnosti, (c) doktori medicine i doktori stomatologije kao sastojak lijeka u količini nužnoj za pružanje neposredne medicinske pomoći, (d) punoljetni bolesnici te roditelji odnosno skrbnici maloljetnih bolesnika, kao sastojak lijeka u količini koju odredi liječnik, (e) doktori veterinarske medicine kao sastojak veterinarskog lijeka radi pružanja neposredne veterinarske pomoći te (f) zapovjednici brodova i zrakoplova kao sastojak lijeka u količini nužno potrebnoj za brodsku ljekarnu ili ljekarnu zrakoplova.

---

¹⁸ Narodne novine, 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02; dalje: ZKP.

Dvojbe činjenične naravi u dosadašnjoj su se sudskoj praksi pojavljivale u slučajevima posjedovanja većih količina metadonskih preparata od strane ovisnika čije je liječenje metadonskom terapijom u tijeku. Liječnička praksa je načelno inzistirala na konzumiranju propisane količine tog lijeka pred liječnikom, ali se ovisnicima preko vikenda, tijekom praznika te godišnjih odmora, a nekima i češće, davala višednevna terapija. Ako bi u sudskom postupku bilo utvrđeno da je ovisnik tablete metadona pribavio od svoga liječnika, ne bi se radilo o neovlaštenom posjedovanju te droge upravo zbog citirane odredbe članka 18. stavka 1. točke d) ZSZOD.

O **ovlaštenoj proizvodnji ili preradi** opojne droge radit će se kada su ispunjeni uvjeti iz članka 15. i 16. ZSZOD. Naime, opojnu drogu mogu izrađivati samo pravne osobe koje za obavljanje te djelatnosti udovoljavaju uvjetima propisanim za pravne osobe koje proizvode lijekove, odnosno veterinarske lijekove i koje imaju odobrenje ministra zdravstva za izradu opojne droge, a na izradu opojnih droga primjenjuju se propisi o proizvodnji lijekova (članak 15.); i ustanove koje se bave znanstvenoistraživačkom djelatnošću mogu u znanstvene svrhe uzgajati biljke iz kojih se može dobiti opojna droga i izrađivati opojnu drogu ako za to imaju odobrenje ministra zdravstva (članak 16.).

Uzgoj biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga tek je prvi stadij njezine proizvodnje. Prema prije navedenom Popisu, biljke iz kojih se može dobiti opojna droga jesu konoplja (*Cannabis indica*), mak, (*Papaver somniferum*) i koka (*Erythroxylon coca*), a ZSZOD ima posebne odredbe koje se odnose na uzgoj maka i konoplje, koje reguliraju kako uzgoj maka radi izrade opojne droge,¹⁹ tako i obvezno postupanje uzgajivača navedenih biljaka kada one nisu namijenjene izradi opojne droge.²⁰

Ovlašteni promet opojnih droga (uključujući njihov uvoz, izvoz, prijevoz i provoz) reguliran je člancima 20. do 27. ZSZOD, a ovdje je bitno istaknuti da promet opojne droge na veliko mogu obavljati pravne osobe koje obavljaju promet lijekova na veliko, a da promet opojne droge na malo obavljaju ljekarne.²¹

Svako posjedovanje, proizvodnja, prerada, prodaja, nuđenje na prodaju, kupovina, prenošenje, posredovanje u kupoprodaji ili drugi oblik stavljanja u promet opojne droge koji bi bio protivan navedenim odredbama ZSZOD jesu neovlašteni, i time će biti ostvaren taj element bića nekih oblika kaznenog djela iz članka 173. Kaznenog zakonika.

---

¹⁹ Članci 9. do 12. ZSZOD.

²⁰ Članak 13. stavak 1. glasi: "Konoplja se može uzgajati samo uz prethodno pribavljeno odobrenje ministra poljoprivrede i šumarstva.", a članak 14. stavak 1. glasi: "Uzgojivač maka koji nije namijenjen za izradu opojne droge dužan je uzgoj maka najkasnije u roku od 30 dana od dana sjetve prijaviti poljoprivrednoj inspekciji."

²¹ Stavci 1. i 2. članka 20. ZSZOD.

3.4. Stavak 1. članka 173. Kaznenog zakonika

Dosadašnjim stavkom 1. članka 173. KZ bilo je propisano kao kazneno djelo svako neovlašteno posjedovanje opojne droge, dok je jedna od radnji opisanih stavkom 2. istog članka bila i neovlašteno posjedovanje opojne droge radi prodaje.

Posljednjom zakonskom izmjenom tog članka dekriminalizirano je posjedovanje opojne droge bez namjere njezina stavljanja u promet. Time je posjedovanje droge "za vlastite potrebe" - kako je to popularno predstavljano u raspravi o zakonskom prijedlogu - prestalo biti kazneno djelo (čime je uspostavljena zakonska regulativa kakva je bila na snazi do 20.4.1996.).

Od ukupno 11.298 kaznenih postupaka pravomoćno okončanih u posljednjih pet godina zbog nekog od kaznenih djela predviđenih u članku 173. KZ čak 77,18% vodilo ih se upravo zbog kaznenog djela iz stavka 1. tog članka, dakle zbog neovlaštenog posjedovanja opojne droge.

Tablica 2.

Broj kaznenih postupaka zbog kaznenog djela iz članka 173. KZ-a pravomoćno okončanih u posljednjih pet godina

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Stavak 1.	916	1.481	1.671	1.978	2.674	8.720	77,18
Stavak 2.	192	264	314	303	485	1.558	13,79
Stavak 3.	26	38	67	26	36	193	1,71
Stavak 4.	6	9	12	8	8	43	0,38
Stavak 5.	49	99	120	118	156	542	4,80
Stavak 6.	28	38	27	65	84	242	2,14
UKUPNO:						11.298	100,00

Značajan dio - 86,30% kaznenih postupaka zbog tog kaznenog djela završio je osuđujućom presudom (od ukupnog broja kaznenih postupaka u istom razdoblju 58,94% ih je okončano na taj način).

Tablica 3.

Ishod kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela
iz članka 173. stavka 1. KZ

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	784	1.299	1.462	1.662	2.318	7.525	86,30
Oslobađajuća	25	50	42	55	77	249	2,86
Odbijajuća	37	75	58	107	80	357	4,09
Obustava	70	57	109	154	199	589	6,75
	UKUPNO:					8.720	100,00

Dekriminalizacija samog posjedovanja opojnih droga (“za vlastite potrebe”) nije provedena brisanjem starog stavka 1. članka 173. KZ, već njegovom izmjenom na način da je u opis tog djela dodan element namjere prodaje opojne droge ili njezina stavljanja u promet na drugi način. Tako novi stavak 1. članka 173. Kaznenog zakonika²² nije u ovo kazneno djelo uveo neku novu radnju počinjenja koja do sada nije bila opisana u KZ-u, već je posjedovanje opojne droge radi njezine prodaje ili stavljanja na drugi način u promet, koje je prije bilo jedna od radnji opisanih u stavku 2. članka 173. KZ, izdvojio kao samostalnu radnju za koju je predviđena kazna identična prije zapriječenoj (ali manja od pooštrene kazne sada predviđene za preostale radnje iz stavka 2. istog članka).

Ne ulazeći u nomotehničku opravdanost takvog zahvata kao i dvojbenu razliku između kazni zapriječenih za 1. i 2. stavak članka 173. Kaznenog zakonika,²³ valja upozoriti na pojedine elemente bića ovog kaznenog djela i dosadašnje stavove sudske prakse koji su primjenjivi i na ovakav opis.

Posjedovanje je u stavku 1. točki 7. ZSZOD-a definirano kao “faktična vlast nad opojnom drogom (...)”.

To kazneno djelo moguće je počinuti samo s namjerom, pri čemu je potrebno da počinitelj ne samo zna da je ono što posjeduje opojna droga nego i da ima namjeru prodati tu drogu ili je staviti u promet na drugi način.

²² “Tko neovlašteno radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način posjeduje stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.”

²³ Moglo bi se obrazlagati da je nelogično da, primjerice, onaj koji počin kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika prenošenjem opojne droge odgovara za teže kazneno djelo od onoga kojemu je tu drogu predao i koji ju je posjedovao s namjerom prodaje, čime je počinio kazneno djelo iz stavka 1. istog članka

Gramatičkim tumačenjem te odredbe treba zaključiti da to kazneno djelo čini osoba koja drogu koju posjeduje sama namjerava prodati ili na drugi način staviti u promet. Ako bi netko čuvao tuđu drogu za koju zna da ju vlasnik od kojega ju je dobio na čuvanje namjerava prodavati, odgovarao bi kao pomagatelj za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. u vezi s člankom 38. Kaznenog zakonika,²⁴ a vlasnik droge koji ju je dao drugome na čuvanje odgovara za počinjenje kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. Kaznenog zakonika.

Budući da se o nedopuštenosti posjedovanja opojne droge kao i određivanju njezina pojma prije već izlagalo, ovdje je potrebno osvrnuti se samo na sudsku praksu koja se odnosi na zaključak o namjeri prodaje opojne droge.

Naravno, primarni dokazi kojima je moguće utvrditi postojanje namjere prodaje posjedovane droge su personalni (optuženikov iskaz). Međutim, ako priznanja (koje bi bilo u skladu s ostalim pribavljenim dokazima) nema, postojanje te namjere može se ocijeniti ponajprije na temelju količine pronađene droge, načina njezinog pakiranja, pronalaska stvari i predmeta koji se koriste za miješanje droge te pripremanje jednokratnih doza kao i okolnosti pod kojima je počinitelj zatečen s drogom.

Sudska praksa, naravno, nije odredila koja je to veća količina neke opojne droge na temelju koje bi bilo moguće zaključiti da je ona namijenjena prodaji. Naime, relativno velik dio osoba kod kojih se opojna droga zatječe upravo su ovisnici koji se najčešće brane tvrdnjom da je droga koju su posjedovali bila namijenjena njihovoj osobnoj uporabi, a ne prodaji. Psihijatrijskim vještačenjima koja se, kada je riječ o ovisnicima, provode radi ocjene njihove ubrojivosti, uglavnom je moguće odrediti i stupanj ovisnosti optuženika odnosno količine droge dostatne za zadovoljavanje njegovih dnevnih potreba i nakon toga, imajući na umu i imovinske prilike optuženika, ocijeniti njegove realne mogućnosti nabavljanja veće količine droge za zadovoljavanje ovisničkih potreba kroz dulje razdoblje.

Način pakiranja droge također može biti značajniji indicij za postojanje namjere njezine prodaje: ako je droga pronađena zapakirana u veći broj doza

---

²⁴ Tako u odluci VSRH od 22.10.2002., Kž-602/02; iz obrazloženja:

“Kada je žalitelj od opt. E. D. primio i u svome podrumu sakrio i čuvao 10.814,60 grama opojne droge marihuane, za što mu je ovaj obećao 500 DEM, ostvario je sve bitne elemente kaznenog djela za koje je osuđen jer je s namjerom pomagao drugom da neovlašteno radi prodaje posjeduje stvari koje su propisom proglašene opojnim drogama. Pomaganje je namjerno pružanje pomoći izvršitelju djela koje je on počinio, a opt. E. je drogu marihuanu držao radi prodaje, pa o neuspjelom pomaganje ne može biti ni govora. Jednako tako neutemeljeno žalitelj navodi da su pomagateljske radnje ostale neiskorištene što nije konkretni slučaj (...). Za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga i pomaganja kod ovog kaznenog djela konstrukcija o neiskorištenosti pomagačkih radnji ne može se primijeniti, pa je u tome dijelu žalbeni prigovor u potpunosti neosnovan.”

za jednokratnu uporabu, to može upućivati na zaključak o namjeravanoj prodaji, za razliku od pronalaska veće količine droge u jednome paketu.

Jednako tako i pronalazak tvari koje se koriste kao punila radi povećanja mase opojne droge, vaga potrebnih za odmjeravanje manjih doza za prodaju, plastičnih vrećica u koje se pakiraju doze za jednokratnu uporabu i slično, upućuje na zaključak o namjeri prodaje pronađene opojne droge.

Uza sve navedeno, i vrijeme te mjesto pronalaska droge mogu biti značajni indiciji za zaključak o namjeri njezine prodaje: ako je počinitelj zatečen s većom količinom opojne droge na mjestu i u vrijeme okupljanja većeg broja osoba koje su potencijalni konzumenti odnosno kupci droge, valja zaključiti da postoji i namjera njezine prodaje, za razliku od slučajeva pronalaska iste količine droge u njegovu stanu.

3.5. Stavak 2. članka 173. Kaznenog zakonika

Alternativno određene radnje ovog kaznenog djela jesu neovlaštena²⁵:

- proizvodnja,
  - prerada,
  - prodaja,
  - nuđenje na prodaju,
  - kupovanje radi prodaje,
  - prenošenje,
  - posredovanje u prodaji ili kupnji te
  - stavljanje na drugi način u promet
- tvari ili pripravaka koji su propisom proglašeni opojnim drogama.²⁶

Sve te radnje kaznenog djela moguće je počinuti samo s prije opisanom namjerom koja se stoga neće obrazlagati kod svakog od tih oblika.

O učestalosti tih oblika kaznenog djela u dosadašnjoj sudskoj praksi nije moguće preciznije govoriti jer su se postupci koji su se do sada vodili zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ odnosili i na radnje posjedovanja opojne droge radi njezina stavljanja u promet, pa se sljedeći podaci ne odnose samo na radnje koje bi se sada svele pod kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika, nego i na radnje koje bi bile kvalificirane po stavku 1. tog članka.

---

²⁵ Za određivanje elementa neovlaštenosti v. 3.3.

²⁶ Za određivanje tvari ili pripravaka koji su propisom proglašeni opojnim drogama v. 3.2.

Tablica 4.

Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih
zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	166	224	283	254	413	1.340	86,01
Oslobađajuća	8	12	8	21	29	78	5,01
Odbijajuća	12	11	10	14	20	67	4,30
Obustava	6	17	13	14	23	73	4,69
	UKUPNO:					1.558	100,00

3.5.1. Proizvodnja i prerada opojne droge

U odnosu na proizvodnju i preradu opojne droge treba istaknuti da ZSZOD u članku 2. stavku 1. točki 5. određuje pojam “izrada” kao “pripravu, preradu, miješanje, pročišćavanje, proizvodnju i svaku drugu radnju kojom se dobiva opojna droga”. Očigledno je da je tako definirana “izrada” širi pojam od proizvodnje kao i prerade opojne droge.

Zbog toga proizvodnju opojne droge treba definirati kao postupke uzgajanja biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga²⁷ kao i postupke prerade onih tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga, kojim se postupcima i dobije opojna droga. Prerada opojne droge je postupak kojim se opojna droga obrađuje na način da se dobije neka kvalitativno različita opojna droga (miješanje s tzv. “punilima” kojima se droga razblažuje radi dobivanja veće mase, uz posljedično smanjenje udjela djelatnih sastojaka i “slabljenje” droge, stoga se ne bi smatralo njezinom preradom).

Ovo djelo dovršeno je nastajanjem u procesu proizvodnje odnosno uzgoja biljaka tvari proglašene opojnom drogom. Ako do toga nije došlo, radi se o pokušaju.²⁸

²⁷ Definicija “uzgoja biljke za dobivanje opojne droge” iz članka 2. stavka 1. točke 4. ZSZOD (“nabavka i posjedovanje sjemena, sjetva, sadnja, uzgoj biljke, uzimanje i posjedovanje dijelova biljke koji služe za dobivanje opojne droge”) u kaznenopravnom je smislu preširoka jer obuhvaća i one radnje koje se inače smatraju pripremnima - nabava i posjedovanje sjemena - ili, ako do proizvodnje opojne droge ne dođe, pokušajem - sjetva ili sadnja biljke.

²⁸ Tako u odluci Županijskog suda u Bjelovaru od 18.1.2001., Kv 17/01 (Kio 188/00), Izbor odluka 2002-1, sentencija 306:

“Počinio je pokušaj kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ okrivljenik koji je u namjeri dobivanja opojne droge marihuane u dva cvjetnjaka posadio oko 40 sjemenki

Za postojanje ovog oblika kaznenog djela nije odlučno proizvodi li počinitelj ili prerađuje li opojnu drogu za sebe ili za prodaju,²⁹ ali namjera prodaje proizvedene ili prerađene droge bila bi svakako značajna za odmjeravanje kazne.

Više radnji proizvodnje opojnih droga predstavljat će produljeno kazneno djelo ako su ispunjeni uvjeti iz članka 61. Kaznenog zakonika.³⁰

U dosadašnjoj sudskoj praksi samo se iznimno primjenjivao institut beznačajnog djela, i to na radnju proizvodnje opojne droge.³¹ Napominje se da je teško zamisliva primjena tog instituta i na radnju iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika, iako je kazna za to djelo sada blaža od one zapriječene za kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika.

3.5.2. Kupovanje opojne droge radi njezine prodaje

Kupovanje opojne droge radi njezine prodaje po prirodi stvari uvijek prethodi radnji posjedovanja opojne droge (iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika),³² a gotovo uvijek i njezinoj prodaji.

Nije kažnjivo svako nabavljanje opojne droge radi prodaje, već samo ono koje predstavlja kupoprodaju čiji je predmet opojna droga koja se plaća novcem.

---

indijske konoplje, od kojih su u jednom cvjetnjaku nikle 4 biljke i izrasle u visinu od 6 do 16 cm, dok su u drugom cvjetnjaku nikle tri biljke i izrasle u visinu od 3 do 7 cm, kada su otkrivene i oduzete po djelatnicima policije. Iako u vrijeme oduzimanja stabljike zbog malog izrasta nisu bile podobne za vještačenje, jer se THC preko 0,3%, koji im daje svojstvo droge, nije u tom stadiju razvoja ni mogao razviti, već se razvio tijekom daljnja tri mjeseca kada su iste biljke dalje uzgajane u prostorijama policijske postaje, s obzirom na to da su biljke u vrijeme kada je na njima moglo biti obavljeno vještačenje imale navedeni sastojak THC koji ih čini konopljom tipa droge – marihuane, opravdano je zaključiti da je okrivljenik pokazao namjeru da neovlašteno proizvede opojnu drogu i počinio pokušaj kaznenog djela iz čl. 173. st. 2. KZ.”

²⁹ Tako u odluci VSRH od 11.3.1999., KŽ-28/1999, Izbor odluka 1999-1, sentencija 195.

³⁰ Tako u odluci VSRH od 23. 8.2001., KŽ 351/01, Izbor odluka 2002-2, sentencija 216:

“Nisu ostvareni elementi produljenog kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ kad je utvrđeno da je optuženik tijekom 1995., 1996. i 1997. u vrtu svoje kuće i na drugim nekretninama, radi proizvodnje, zasadio i uzgojio veći broj stabljika indijske konoplje. Naime, s obzirom na to da je optuženik djela počinio u razmaku više od 8 do 9 mjeseci, svake je godine sadio navedenu biljku, ne postoji vremenska povezanost između inkriminiranih radnji, pa se stoga ne može raditi o jednoj produljenoj, jedinstvenoj djelatnosti, već o stjecaju triju kaznenih djela iz čl. 173. st. 2. KZ.”

³¹ Tako u odluci Županijskog suda u Bjelovaru od 18.6.1998., KŽ-110/98:

“Radi se o neznatno društveno opasnom djelu zlouporabe opasnih droga iz čl. 196. st. 2. OKZRH kada je utvrđeno da je optuženik za vlastite potrebe posadio samo jednu sjemenku konoplje *cannabis sativa*, i uzgojio jednu biljku visine 120 cm. Optuženik nije ni mogao posaditi manje od jedne sjemenke marihuane, pa se s obzirom na tu činjenicu može govoriti o beznačajnom djelu, koje ostaje samo u granicama prekršajne odgovornosti.”

³² Za odnos tih radnji v. 3.5.8.

To kazneno djelo dovršeno je primopredajom droge, pa do isplate cijene i ne mora doći (primjerice kada su se počinitelj i osoba koja mu prodaje opojnu drogu dogovorili da do isplate dođe poslije).

Osoba koja nabavi drogu na neki drugi način različit od kupnje (primjerice, zamjenom za neku stvar ili drugu vrstu droge, primanjem na poklon, u zalag za dug koji bi počinitelj naplatio njezinom prodajom, zadržavanjem pronađene droge s namjerom njezine prodaje i slično), neće odgovarati za taj oblik kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika, već za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. Kaznenog zakonika.³³

3.5.3. Prodaja opojne droge

Prodaja opojne droge najčešći je oblik njezina stavljanja u promet. Iako se, prema općim načelima građanskog prava, smatra da je ugovor o kupoprodaji sklopljen kada se stranke suglase o njegovim bitnim sastojcima, a kod ugovora o prodaji to su predmet i cijena, tu radnju kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika treba smatrati dovršenom tek kada dođe do predaje opojne droge kupcu,³⁴ dok okolnost je li došlo i do isplate cijene nije značajna za počinjenje djela.

U svakome slučaju, treba utvrditi postojanje dogovora počinitelja tog kaznenog djela i kupca o plaćanju cijene za kupljenu drogu (u protivnom bi se moglo raditi o nekom drugom načinu stavljanja opojne droge u promet iz istog stavka ili o davanju opojne droge na uživanje drugome iz stavka 5. članka 173. Kaznenog zakonika).

Ako je plaćanje opojne droge izvršeno, dolazi u obzir primjena odredaba Kaznenog zakonika o oduzimanju imovinske koristi. U sudskoj praksi postoji prijepor o tome treba li prilikom oduzimanja imovinske koristi počinitelju tog kaznenog djela od imovinske koristi odbiti iznos sredstava uložениh za kupnju droge poslije prodane te od njega oduzeti samo razliku između tih iznosa.³⁵

³³ Po načelu da je manje sadržano u većem.

³⁴ Drugačije bi proizlazilo iz odluke VSRH od 28.6.1989., Kž-183/89, koja se odnosila na stavak 3. ovoga članka:

“Ovo kazneno djelo dovršeno je sporazumom kupca i prodavatelja o robi i cijeni (sporazum je bio već načelno dogovoren prije dolaska u Zagreb i utanačen kod automobila kad je opt. B. F. razgovarao s kupcem), pa nije potrebno da je roba predana kupcu. Stoga uopće nije odlučno gdje se nalazi kupac i zašto protiv njega nije podignuta optužnica, jer je očito da je pobjegao.”

³⁵ Prema pravnom shvaćanju iz 1979. godine, “imovinska korist jest čista dobit, koja se sastoji u višku imovine počinitelja koju je pribavio počinivši krivično djelo, odnosno sprečavanjem smanjenja imovine. S obzirom na to sud će pri utvrđenju iznosa imovinske koristi uzeti u obzir određene izdatke i troškove koje je počinitelj imao u vezi s ostvarenjem imovinske koristi. Pitanje koji će izdaci i troškovi biti počinitelju priznati ovisi o prirodi učinjenog krivičnog djela i

Sve su jače izraženi stavovi utemeljeni na argumentu da sredstva uložena u kupnju droge radi njezine kasnije prodaje ne treba priznavati kao opravdani izdatak jer je riječ o sredstvima svjesno uloženima u kriminalnu aktivnost radi ostvarenja dobiti činjenjem kaznenog djela.

Ovaj oblik kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika postoji i kada počinitelj opojnu drogu nije prodao po cijeni većoj od one koju je platio za njezinu kupnju, dakle kada nije ostvario zaradu, ali bi, s obzirom na prije izraženi stav, trebalo zaključiti da je oduzimanje novca dobivenog prodajom droge kao imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom moguće.

3.5.4. Nuđenje opojne droge na prodaju

U sudskoj je praksi ta radnja rijetko predmetom optužbe odnosno osude s obzirom na njezino otežano dokazivanje. To djelo dovršeno je samom radnjom nuđenja opojne droge drugoj osobi kako bi je ona kupila (ako je nakon nuđenja došlo do kupoprodaje droge, u zakonski opis kaznenog djela u presudi bile bi navedene obje radnje - i nuđenje na prodaju i prodaja, ali bi se, naravno, radilo o jednom produljenom kaznenom djelu u smislu članka 61. Kaznenog zakonika).

Ako bi izostala namjera prodaje droge, moglo bi se raditi o počinjenju kaznenog djela iz stavka 6. članka 173. Kaznenog zakonika (navođenje drugoga na trošenje opojne droge).

3.5.5. Prenošnje opojne droge

Prenošenjem opojne droge ne može se smatrati njezino puko premještanje s jednog mjesta na drugo. Naime, ako osoba koja inače posjeduje opojnu drogu namijenjenu prodaji tu drogu prenese s jednog mjesta na drugo (primjerice iz jedne sobe u drugu, ili iz stana u vozilo), ona ju ne ispušta iz svoje detencije, pa je takvo prenošenje samo vršenje faktične vlasti nad tom stvari koje je potpuno pokriveno pojmom posjedovanja i takvo posjedovanje u cijelosti je sankcionirano stavkom 1. članka 173. Kaznenog zakonika.

Stoga tu radnju kaznenog djela iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika treba u prvom redu tumačiti kao radnju prenošenja droge od jedne osobe do neke druge osobe, pri čemu se počinitelj ovog djela pojavljuje u prometu droge kao "kurir", osoba koja isporučuje drogu kupcu ili drugome kuriru odnosno

---

konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja. Međutim, nikad se ne može uzeti u obzir trud počinitelja uloženi u kriminalnu djelatnost, kao ni osobne troškove koje je imao dok je obavljao tu djelatnost."

neposrednom prodavatelju. Naime, takvo prenošenje droge radnja je koja se zbiva između dviju po stupnju ugrožavanja zaštićenog dobra različitih radnji: posjedovanja opojne droge namijenjene prodaji (sankcionirane stavkom 1. članka 173. Kaznenog zakonika) i stavljanja droge u promet (kao radnje kojom se najteže povređuje zaštićeno dobro i koja je sankcionirana stavkom 2. članka 173. Kaznenog zakonika).

Za postojanje tog oblika kaznenog djela nije nužno da osoba koja drogu prenosi i preda drogu u posjed drugoj osobi kojoj je droga namijenjena, već je moguće i da ju, primjerice, ostavi na unaprijed dogovorenom mjestu na kojem bi je druga osoba poslije uzela. Također za počinjenje djela nije bitno da li osoba koja na ovaj način prenosi drogu to čini za naplatu ili bez ikakve naknade, ali to može biti okolnost važna za odluku o kazni.

3.5.6. Posredovanje u prodaji ili kupnji opojne droge

Posredovanje u kupoprodaji svaka je radnja treće osobe različite od prodavatelja ili kupca koja je usmjerena na sklapanje dogovora između kupca i prodavatelja o kupoprodaji droge. U praksi je to najčešće povezivanje kupca s prodavateljem koje nerijetko uključuje i određeno sudjelovanje posrednika u izvršenju kupoprodaje - donošenjem novca prodavatelju, odlaskom po drogu i slično, nerijetko uz kupnju opojne droge i za vlastite potrebe. Primjerice, riječ je o posredovanju u kupnji opojne droge kada dva ovisnika skupe novac za kupnju droge kojim jedan od njih kupi drogu od prodavatelja te dio preda drugom konzumentu (i za te radnje odgovara kao posrednik), a dio droge zadrži za sebe.

Posredovanje je dovršeno i kada je bilo neuspješno, dakle i kada nakon njega nije došlo do kupoprodaje droge u čijem je dogovaranju počinitelj posredovao.

3.5.7. Stavljanje na drugi način u promet opojne droge

Pod stavljanje na drugi način u promet opojne droge spadaju slučajevi razmjene droge za druge proizvode ili vrste robe, predaja droge osobi s tim da je poslije vrati u istovrsnoj količini, kao i poklon droge, ali s namjerom kasnijeg pridobivanja kupaca, dakle sve što predstavlja stavljanje u promet, a promet ovdje označuje jasno određenu radnju izvršenja djela u obliku razmjene, vraćanja protuvrijednosti ili očekivane kasnije prodaje.³⁶

---

³⁶ Tako u odluci VSRH od 5.9.1996., Kž 498/1996, Izbor odluka 1996-2, sentencija 131.

3.5.8. Odnos posjedovanja opojne droge radi prodaje i nekih radnji iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika

S obzirom na prijašnji opis radnji kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ (u kojem je kao jedna od alternativno opisanih radnji bila i radnja posjedovanja opojne droge radi prodaje), pitanje međusobnog odnosa više radnji koje bi počinitelj ostvario (primjerice kupnje opojne droge radi njezine prodaje, posjedovanja u određenom razdoblju te droge radi njezine prodaje i, konačno, prodaje te opojne droge) nije se postavljalo u onoj mjeri i na onaj način na koji ga otvara nova regulativa stavka 1. i stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika.

Tako se smatralo da je posjedovanje opojne droge radi prodaje iz članka 173. stavka 2. KZ po prirodi stvari predstavljalo prethodni stadij drugog oblika istovrsnog kaznenog djela – neovlaštene prodaje opojnih droga (iz istog članka 173. stavka 2. KZ), pa stoga nije bilo stjecaja tih kaznenih djela, već djelatnost počinitelja u opisanoj situaciji treba označiti kao jedno produljeno kazneno djelo u smislu čl. 61. KZ.³⁷

Kazneno djelo iz stavka 1. članka 173. Kaznenog zakonika iste je vrste (ali s blažom zapriječenom kaznom) kao i kazneno djelo iz stavka 2. istoga članka (koje predviđa strožu kaznu - od tri do petnaest godina zatvora), pa ne bi bilo zapreke i dalje primjenjivati odredbe stavka 2. i 3. članka 61. Kaznenog zakonika.

Međutim, nova zakonska regulativa ipak otvara prostor naizgled nelogičnim situacijama: primjerice, osoba koja iz ukupne količine od 1 kg opojne droge heroin koji drži u svom stanu proda samo 0,2 grama te droge bit će proglašena krivom za kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakonika, a zakonski opis kaznenog djela sadržavat će samo radnju neovlaštene prodaje opojne droge, dok će očigledno veća kriminalna količina posjedovanja opojne droge radi prodaje izostati iz tog zakonskog opisa jer ona predstavlja radnju blažeg kaznenog djela za koju optuženik, prema posljednjoj rečenici stavka 3. članka 61. Kaznenog zakonika,³⁸ neće biti proglašen krivim.

---

³⁷ Tako u odluci VSRH od 26.2.2002., Kž 863/01, Izbor odluka 2002-2, sentencija 215, s obrazloženjem:

“Kaznena djela za koja je optuženik proglašen krivim, iako predstavljaju dva različita oblika istovrsnog kaznenog djela, prema svom osnovnom sadržaju, s obzirom na način počinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju, te posebno s obzirom na to da oblik kaznenog djela posjedovanja opojne droge radi prodaje po prirodi stvari predstavlja prethodni stadij drugog oblika istovrsnog kaznenog djela – neovlaštene prodaje opojnih droga, u konkretnom slučaju inkriminirana djelatnost optuženika, prema pravilima svakodnevnog života, predstavlja prirodno jedinstvo, odnosno jedinstvenu cjelinu. Stoga u ovom slučaju nema stjecaja tih kaznenih djela, već djelatnost optuženika opisanu pod točkom 1. i 2. izreke prvostupanjske presude treba tretirati kao jedno produljeno kazneno djelo u skladu s odredbom čl. 61. st. 2. i 3. KZ.”

³⁸ Kad se radi o produljenom kaznenom djelu istog zakonskog opisa, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to kazneno djelo. *Ako se radi o istovrsnim kaznenim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.*

Treba napomenuti da postoje razmišljanja i o drugačijoj vrsti prividnog stjecaja radnji iz stavka 1. i stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika koje bi proizlazile upravo iz različitosti predviđenih sankcija.³⁹

3.6. Stavak 3. članka 173. Kaznenog zakonika

Dosadašnja odredba stavka 3. članka 137. KZ (*“Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.”*) zamijenjena je novom odredbom koja kao kvalifikatorni element određuje počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.⁴⁰

Pritom pojmove grupe i zločinačke organizacije treba tumačiti prema članku 89. stavku 22. i 23. Kaznenog zakonika koji glase:

“Grupa ljudi, u smislu ovoga Zakona, je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog činjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u počinjenju kaznenog djela.”

“Zločinačka organizacija je hijerarhijski ustrojeno udruženje od najmanje tri osobe koje djeluje u određenom razdoblju, a udružile su se radi činjenja kaznenih djela s ciljem ostvarivanja imovinske koristi ili ostvarivanja i zadržavanja nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima.”⁴¹

³⁹ Postoje argumenti za stajalište da između kupnje opojne droge radi prodaje i njezina posjedovanja radi prodaje koje nužno slijedi nakon takve kupnje postoji odnos *konsumpcije*, i to na način da bi blaže djelo - posjedovanje droge radi prodaje - bilo *nekažnjivo naknadno djelo*; posjedovanje opojne droge radi njezine prodaje također bi bilo *konsumirano* kasnijom radnjom prodaje droge kao *nekažnjivo prethodno djelo* (napominje se da neki nekažnjivo prethodno djelo smatraju posebnim slučajem supsidijarnosti, a ne konsumpcije); produljeno kazneno djelo svakako treba sada primijeniti na slučajeve prividnog stjecaja dokazane radnje prodaje i istovremenog posjedovanja opojne droge radi njezine prodaje.

⁴⁰ Na isti način kao što je to učinjeno kod kaznenih djela iz članka 124. stavka 3., članka 125. stavka 2., članka 128. stavka 2., članka 129. stavka 3., članka 175. stavka 3., članka 177. stavka 3., članka 218. stavka 2., članka 224. stavka 2., članka 234. stavka 2., članka 235. stavka 2., članka 236. stavka 2., članka 274. stavka 3., članka 275. stavka 2. i članka 330. stavka 4. i 5. Kaznenog zakonika (nešto drugačija formulacija upotrijebljena je u članku 279. stavku 3. Zakonika).

⁴¹ Napominje se da je to nova definicija zločinačke organizacije koju je KZ do sada određivao kao: *“...udruženje od najmanje tri osobe čiji članovi su se udružili radi činjenja kaznenih djela. Djelovanje zločinačke organizacije višeg stupnja usmjereno je i prema ostvarivanju i zadržavanju nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima, pri čemu se koristi zastrašivanjem ili nasiljem radi utjecaja na druge osobe da im pristupe ili im se pokore. Zločinačku organizaciju odlikuje visok stupanj povezanosti članova, unutarnji ustroj na temelju odnosa hijerarhije i stege te podjela rada. Zločinačka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala.”*

Ti se kvalifikatorni elementi u postupku utvrđuju na isti način kao što bi se utvrđivalo samostalno počinjenje kaznenog djela iz članka 333. Kaznenog zakonika (udruživanje za počinjenje kaznenih djela).

Potrebno je naglasiti da stjecaj kaznenog djela iz članka 173. stavka 3. s kaznenim djelom iz članka 333. Kaznenog zakonika nije moguć.

Naime, Vrhovni sud Republike Hrvatske u više je odluka izrazio stav da se “u konkretnom slučaju radi samo kaznenom djelu iz članka 173. stavka 2. i 3. KZ, a ne o stjecaju ovog djela i kaznenog djela iz članka 333. stavka 1. odnosno članka 333. stavka 3. KZ. U slučaju kad je propisana kao kvalifikatorna okolnost da je kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. i 3. KZ počinila grupa ljudi koja se udružila radi činjenja tog djela, kao što je ovdje slučaj, onda nije moguć stjecaj ovog kaznenog djela s kvalificiranom okolnošću s kaznenim djelom udruživanja za počinjenje kaznenih djela iz članka 333. stavka 1. i 3. KZ kojim se, također, propisuje da to djelo čini onaj počinitelj koji organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba koja ima cilj počinjenje kaznenih djela. Naime, ako bi se, u konkretnom slučaju, uzelo da je stjecaj moguć, onda bi to značilo da počinitelj dva puta odgovara za istu okolnost da je djelo počinjeno u sastavu grupe.”⁴²

Tablica 5.

Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih
zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 3. KZ

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	24	29	57	21	22	153	79,27
Oslobađajuća	1	4	4	0	10	19	9,84
Odbijajuća	1	1	3	3	2	10	5,18
Obustava	0	4	3	2	2	11	5,70
	UKUPNO:					193	100,00

3.7. Stavak 4. članka 173. Kaznenog zakonika

Ovim stavkom kriminalizirane su pripremne radnje (neovlašteno⁴³ pravljenje, nabavljanje ili posjedovanje opreme, materijala ili stvari namijenjenih za proiz-

⁴² Tako u odlukama VSRH od 17.10.2002., Kž-746/02, i od 25.2.2003., Kž-129/03.

⁴³ Za određivanje pojma neovlaštenosti v. 3.3.

vodnju opojnih droga), odnosno radnje pomaganja (neovlašteno davanje na uporabu opreme, materijala ili tvari namijenjenih za proizvodnju opojnih droga) kao samostalno kazneno djelo.

Navedene pripremne radnje ne bi bile kažnjive da ovdje nisu opisane kao samostalno kazneno djelo.

Međutim, nejasno je zašto su neke radnje, koje bi, da ovdje nisu opisane kao samostalno kazneno djelo, bile svedene pod pojam pomaganja kako je određen člankom 38. stavkom 2. Kaznenog zakonika⁴⁴ te bi, prema stavku 1. tog članka, bile kažnjive kao da je pomagač sam počinio kazneno djelo (ovdje bi se radilo o pomaganju u proizvodnji opojnih droga, dakle o kaznenom djelu iz članka 173. stavka 2. u vezi s člankom 31. Kaznenog zakonika za koje bi bilo moguće izreći kaznu zatvora u trajanju od tri do petnaest godina), ovim stavkom, s obzirom na zapriječenu kaznu zatvora od tri mjeseca do pet godina, faktički privilegirane.

Tablica 6.

Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih
zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 4. KZ

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	6	9	10	7	7	39	90,70
Oslobađajuća	0	0	1	0	0	1	2,33
Odbijajuća	0	0	1	0	0	1	2,33
Obustava	0	0	0	1	1	2	4,65
UKUPNO:						43	100,00

3.8. Stavci 5. i 6. članka 173. Kaznenog zakonika

Kazneno djelo iz stavka 5. članka 173. čini onaj tko:

- navodi drugoga na trošenje opojne droge,
- da drugome opojnu drogu da je troši on ili neka druga osoba,
- stavi drugome na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge,
- na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge.

⁴⁴ "Pomaganjem se smatra osobito: (...) stavljanje počinitelju na raspolaganje sredstava za počinjenje kaznenog djela (...)."

Navođenje drugog na trošenje opojne droge jest stvaranje kod druge osobe odluke da konzumira opojnu drogu, i to na bilo koji način koji je usmjeren na stvaranje takve odluke: nagovaranje, molba, prijetnja, davanje savjeta, nuđenje oklade, čak i ruganje i slično.

Takvom navođenju sličan je institut poticanja (na počinjenje kaznenog djela na koje se odnosi članak 37. Kaznenog zakonika), s time da trošenje opojne droge nije kazneno djelo, pa se na navođenje samo smisleno mogu primijeniti stavovi o poticanju. Međutim, prema gramatičkom tumačenju za postojanje ovog oblika tog kaznenog djela nije potrebno da osoba koja se navodi na trošenje opojne droge tu drogu i konzumira (u protivnom bi zakonodavac uporabio termin "tko navede..."), pa bi to djelo bilo dovršeno već samim počinjenjem neke radnje koja predstavlja navođenje, a eventualno konzumiranje droge od na to navedene osobe bilo bi značajno za odmjeravanje kazne.

Jednako tako i za davanje drugome opojne droge da je troši on ili neka treća osoba nije potrebno da do trošenja droge od neke od tih osoba i dođe, jer je to djelo dovršeno već samom predajom droge drugoj osobi radi konzumiranja.

Ako počinitelj te radnje istoj osobi i proda opojnu drogu (bilo u duljem razdoblju unutar kojega mu povremeno i poklanja drogu) ili mu jedan dio droge proda, a drugi pokloni, treba zaključiti da te istovrsne radnje (prodaje i davanja) predstavljaju produljeno kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika u smislu članka 61. tog zakonika.

Međutim, kada počinitelj neovlašteno radi prodaje posjeduje opojnu drogu, a pored toga daje opojnu drogu drugom da je troši - najčešće je riječ o stjecaju dvaju kaznenih djela, onog iz članka 173. stavka 1. Kaznenog zakonika i onog iz članka 173. stavka 5. tog zakonika.⁴⁵

Međutim, ne bi se radilo o produljenom kaznenom djelu, nego o dva kaznena djela kad bi počinitelj pomoću dviju zasebnih radnji, iako sličnih, i to u različitim

---

⁴⁵ Tako u odluci VSRH od 22.10.2002., KŽ-628/02; iz obrazloženja:

"Razlozi suda prvog stupnja (...) suviše su načelno izneseni. Iz tih razloga moglo bi se zaključiti da sud prvog stupnja smatra da se uvijek radi o tzv. prividnom stjecaju, što nije prihvatljivo za ovaj Vrhovni sud, jer u slučaju kada počinitelj neovlašteno radi prodaje posjeduje opojnu drogu, a pored toga daje opojnu drogu drugom da je troši - najčešće se radi o stjecaju dva kaznena djela, onog iz članka 173. stavka 2. KZ i onog iz članka 173. stavka 5. KZ.

Međutim, Vrhovni sud, ipak, prihvaća stajalište suda prvog stupnja da se u konkretnom slučaju radi o tzv. prividnom stjecaju, i to njegovom obliku konsumpciji, jer se kod tog oblika tzv. prividnog stjecaja ne uspoređuju zakonski opisi kaznenih djela, već se ocjenjuje konkretna situacija u jednom vrijednosnom smislu, tj. stvarno značenje, smisao i težina ostvarenih konkurirajućih kaznenih djela. Kako je sud prvog stupnja utvrdio da je opt. M. G. dao opt. N. R. da troši jednu manju količinu droge, i to na traženje samog optuženika u trenutku apstinencijske krize, bez unaprijed formirane volje za ostvarenjem tog kaznenog djela, i Vrhovni sud misli da se u konkretnom slučaju (bez ikakve generalizacije) radi o pratećem kaznenom djelu koje može biti pokriveno osudom i kaznom za kazneno djelo iz čl. 173. st. 2. KZ - kako to ističe sud prvog stupnja."

prilikama, a i u drugo vrijeme, omogućio uživanje opojnih droga različitim osobama, dakle radilo bi se o stjecaju kaznenih djela.⁴⁶

Ne ostvaruje se jedan od pojava oblika kaznenog djela omogućavanja korištenja opojnih droga stavljanjem na raspolaganje prostorija radi trošenja opojne droge u slučaju kad počinitelj radnje i osoba koja uživa drogu žive u izvanbračnoj zajednici u zajedničkom stanu u kojem se uživa droga. Naprotiv, ako bi se prihvatilo drugačije pravno zaključivanje, onda bi se pod drugom osobom u smislu ovog propisa mogao smatrati i bračni drug ili pak svaki drugi član domaćinstva s kojim počinitelj živi u zajedničkom stanu.⁴⁷

Kvalificirani oblik tog kaznenog djela opisan u stavku 6. postoji kada je ono počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice.

Pojam "više osoba" označava, u smislu članka 89. stavka 20. Kaznenog zakonika, najmanje dvije osobe ili više njih. Pri ocjeni tog kvalifikatornog elementa treba posebno imati na umu prije citirani stav o stjecaju kaznenih djela, odnosno ocijeniti čine li radnje koje su počinjene prema više osoba, s obzirom na način njihova počinjenja, vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju, jedinstvenu cjelinu - u kojem slučaju bi postojao kvalificirani oblik iz stavka 6. ovog članka, ili ju ne čine, pa bi se radilo o stjecaju u smislu članka 60. Kaznenog zakonika.

Pod prouzročenjem osobito teških posljedica ne razumije se i smrt oštećenika uslijed konzumiranja droge, a to zato što tamo gdje Kazneni zakon tretira smrt kao težu posledicu, on to uvijek izričito i naglašava.⁴⁸

Tablica 7.

Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih
zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 5. KZ

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	37	92	107	101	131	468	86,35
Oslobađajuća	2	1	1	3	7	14	2,58
Odbijajuća	4	4	8	9	9	34	6,27
Obustava	6	2	4	5	9	26	4,80
UKUPNO:						542	100,00

⁴⁶ Tako u odluci VSRH od 1.11.1984. , KŽ-203/84.

⁴⁷ Tako u odluci VSRH od 19.10.1988., KŽ-215/88.

⁴⁸ Tako u odluci VSRH od 16.3.1994. , KŽ-132/94.

Tablica 8.

Ishod pravomoćno okončanih kaznenih postupaka vođenih zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 6. KZ

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	UKUPNO	% od
Osuđujuća	24	32	22	62	66	206	85,12
Oslobađajuća	0	2	1	1	2	6	2,48
Odbijajuća	2	2	3	2	13	22	9,09
Obustava	2	2	1	0	3	8	3,31
UKUPNO:						242	100,00

3.9. Stavak 7. članka 173. Kaznenog zakonika

Ova odredba predviđa obvezno oduzimanje opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje. Takvo oduzimanje zapravo je sadržaj sigurnosne mjere oduzimanja predmeta iz članka 80. stavka 1. i 3. Kaznenog zakonika kada se donosi osuđujuća presuda.

Ako su od optuženika prije započinjanja ili tijekom kaznenog postupka privremeno oduzeta opojna droga ili sredstva za njezino pripravljanje, a kazneni postupak ne završi osuđujućom presudom, ima mjesta primjeni odredbe članka 463. stavka 1. ZKP u vezi s člankom 173. stavkom 6. Kaznenog zakonika.

Napominje se da ZSZOD u glavi VIII., koja se odnosi na postupanje s oduzetim opojnim drogama, dijelovima biljaka i tvarima koje se mogu uporabiti u izradi opojne droge, predviđa predaju oduzetih opojnih droga, biljaka i navedenih tvari pravnim osobama koje imaju odobrenje za izradu opojne droge, odnosno njihovo uništenje pred posebnim povjerenstvom ako takve mogućnosti nema.

3.10. Stavak 8. članka 173. Kaznenog zakonika

Ova odredba predviđa fakultativno oslobođenje od kazne onog počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. istog članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela. Pretpostavke oslobođenja od kazne jesu, dakle, bitan doprinos otkrivanju djela i dragovoljnost tog počiniteljeva doprinosa.

Ovdje valja citirati odluku VSRH od 13.2.2002., Kž-745/00.⁴⁹

⁴⁹ Izbor odluka 2002-2, sentencija 213.

“Odredbe o privilegiranom kažnjavanju u smislu čl. 173. st. 8. KZ obuhvaćaju ponašanje počinitelja kada on iznosi nova saznanja koja imaju bitnu važnost za otkrivanje vlastitog ili tuđeg kaznenog djela, odnosno za otkrivanje njegova počinitelja. Suradnja počinitelja s organima gonjenja potječe iz subjektivnog osjećaja i rezultat je dragovoljne odluke.

U konkretnom slučaju, optuženik, istina, nije pridonio otkrivanju vlastitog kaznenog djela, jer je kazneno djelo priznao tek nakon što je droga otkrivena u njegovu vozilu. Međutim, optuženik je bitno pridonio otkrivanju tuđeg kaznenog djela koje je u neposrednoj svezi s njegovom kriminalnom djelatnošću. Naime, optuženik je dragovoljno otkrio identitet prodavatelja opojne droge te je, štoviše, sudjelovao u tajnoj akciji policije simuliranog otkupa jednog kilograma opojne droge marihuane, zaslugom čega je otkriveno nekoliko dilera, tj. preprodavača droge.

Takvo kooperativno ponašanje optuženika, i po ocjeni Vrhovnog suda, svakako treba valorizirati kroz primjenu odredbe čl. 173. st. 8. KZ, jer je to opravdano, ne samo u odnosu na njega, već i u odnosu na druge građane koji se time potiču na slična ponašanja, a sve u zajedničkom cilju suzbijanja ove vrste kriminaliteta.”

Napominje se da sud u slučaju utvrđenja okolnosti iz stavka 8. članka 173. Kaznenog zakona, a u skladu s odredbom članka 58. stavka 3. tog zakona, počinitelja može i blaže kazniti i pri tome nije obvezan držati se granica koje su propisane člankom 57. stavkom 2. toga zakona.

3.11. Sankcije i primjena blažeg zakona

Zapriječene su kazne, u skladu s općom tendencijom posljednjih izmjena kaznenog zakonodavstva, za neke oblike kaznenih djela iz članka 173. Kaznenog zakonika povećane.

Za radnju koja je sada opisana u stavku 1. članka 173. Kaznenog zakonika kazna je ostala ista (jer je posjedovanje radi prodaje opojne droge prije bila jedna od radnji opisanih u stavku 2. članka 173. KZ koji je također propisivao kaznu zatvora u trajanju od jedne do dvanaest godina).

Takva kazna isključuje mogućnost izricanja uvjetne osude za to kazneno djelo s obzirom na odredbu članka 67. stavka 3. Kaznenog zakonika.

Za preostale radnje sada opisane u stavku 2. članka 173. Kaznenog zakonika (za koje je prije bila zapriječena navedena kazna zatvora od jedne do dvanaest godina) sada je propisana kazna zatvora u trajanju od tri do petnaest godina.

Za kvalificirani oblik kaznenog djela opisan u stavku 3. članka 173. Kaznenog zakonika sada je propisana kazna zatvora od najmanje tri godine ili kazna doživotnog zatvora.

Stavcima 4. i 5. članka 173. Kaznenog zakonika ostale su propisane kazne zatvora od tri mjeseca do pet godina, a za kvalificirani oblik opisan u stavku 6. ovog članka zapriječena je kazna zatvora od jedne do deset godina jednaka prijašnjoj.

U odnosu na radnje kaznenog djela zlouporabe opojnih droga počinjene prije 1. prosinca 2003. kao dana početka primjene Kaznenog zakonika kao i odredbe članka 3. tog zakonika o obveznoj primjeni blažeg zakona⁵⁰, valja istaknuti da neće biti spora o njihovoj primjeni na radnje optužene po članku 173. stavku 1. KZ. Naime, nakon izmjena KZ-a posjedovanje opojne droge bez namjere stavljanja u promet više nije kazneno djelo, pa valja očekivati da će u postupcima zbog kaznenog djela iz članka 173. stavka 1. KZ koji su u tijeku pred prvostupanjskim sudovima tužitelj odustati od optužbe (u protivnom će se donositi oslobađajuće presude na temelju članka 354. točke 1. ZKP).

U odnosu na radnje kaznenih djela sada opisane u stavcima 1. i 2. članka 173. Kaznenog zakonika koje su počinjene prije početka primjene Kaznenog zakonika, trebat će prilikom donošenja presuda primijeniti odredbe KZ-a odnosno OKZRH koje su bile na snazi u vrijeme počinjenja djela, odnosno najblažeg zakona koji se primjenjivao u razdoblju od počinjenja djela do presuđenja, jer odredba stavka 1. tog članka ne predviđa blažu kaznu za posjedovanje opojne droge s namjerom njezina stavljanja u promet, a nova odredba stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika po zaprijećenoj je kazni stroža od prijašnje.

Kod kvalificiranog oblika kaznenog djela iz stavka 3. članka 173. Kaznenog zakonika pitanje blažeg zakona nije tako jednostavno. Budući da je novi kvalifikatorni element počinjenje djela iz stavka 1. ili 2. tog članka u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, a prijašnji kvalifikatorni element bilo je "počinjenje tih radnji od strane više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika," trebat će ocijeniti je li činjenice opisane u optužbi (koje se odnose na kvalifikatorni element) moguće podvesti i pod pojam grupe ili zločinačke organizacije; ako to ne bi bio slučaj, ne bi bilo uvjeta niti za osudu po članku 173. stavku 3. KZ (već samo za kazneno djelo iz stavka 2. tog članka); ako bi to bilo moguće, valjalo bi, u smislu citiranih odredbi i prije navedenog, donijeti presudu za kazneno djelo iz članka 173. stavka 3. KZ.

Na radnje iz stavaka 4., 5. i 6. članka 173. KZ koje su i po opisu i po kaznama identične odredbama Kaznenog zakonika valja primijeniti zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela.

---

⁵⁰ One glase:

"(1) Prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako se nakon počinjenja kaznenog djela zakon jedanput ili više puta izmijeni, obvezno će se primijeniti zakon koji je blaži za počinitelja."

4. PROCESNOPRAVNI UČINCI NOVE REGULATIVE KAZNENOG DJELA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

ZKP na više mjesta spominje izrijeком ili posredno kazneno djelo zloporabe opojnih droga: u članku 69. stavku 2. ZKP (nadzor nad komuniciranjem pritvorenog okrivljenika i branitelja), u članku 102. stavku 1. točki 4. ZKP (određivanje pritvora zbog posebno teških okolnosti djela), u članku 193. stavku 4. ZKP (povjeravanje istražnih radnji redarstvenim vlastima), u članku 219. stavku 3. ZKP (dostavljanje podataka o bankovnim računima), u članku 264. stavku 1. (određivanje psihijatrijskog vještačenja), a na to djelo odnosi se i članak 508. Zakona o krivičnom postupku⁵¹ (dostavljanje Ministarstvu unutarnjih poslova podataka o djelu i počinitelju); u članku 181. stavku 1. točki 1. ZKP (određivanje posebnih izvada kaznenih djela) govori se, između ostalih, i o kaznenim djelima protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, pa se to odnosi i na ovo kazneno djelo. Međutim, opisane izmjene članka 173. Kaznenog zakonika nisu od utjecaja na primjenu tih odredbi, ali one proizvode određene učinke na nadležnost i sastav suda, a za rješavanje tih problema značajni su neki stavovi već izraženi u sudskoj praksi.

Naime, Vrhovni sud Republike Hrvatske naveo je, nakon stupanja na snagu KZ-a, u pravnom shvaćanju sjednice Kaznenog odjela od 16.2.1998.: “Ako je kod općinskog suda u tijeku kazneni postupak za kazneno djelo za koje je po odredbama KZRH odnosno OKZRH propisana kazna zatvora do deset godina, a po odredbama Kaznenog zakona kazna zatvora iznad deset godina, općinski sud, izvan glavne rasprave, proglasit će se nenadležnim za suđenje i nakon pravomoćnosti rješenja dostaviti predmet nadležnom sudu, bez obzira na to što se u takvom slučaju optuženik ne može osuditi na kaznu zatvora u trajanju iznad deset godina zbog primjene blažeg zakona (čl. 3. KZ). Naime, nenadležni sud (čl. 33. st. 1. ZKP/97) ne može nastaviti suđenje i odlučivati o primjeni blažeg zakona, već to može činiti samo nadležan sud, a to je županijski sud (čl. 19. toč. 1a ZKP/97)”.

Ovo shvaćanje, koje je prvenstveno dovelo do promjene nadležnosti u predmetima zbog kaznenih djela iz članka 196. stavka 2. OKZRH (i povodom kojega su općinski sudovi dostavili do danas vjerojatno sve te predmete), izazvalo je određene dvojbe jer bi iz njega proizlazilo da sud treba razmotriti i mogućnost retroaktivne primjene strožih odredaba kaznenog zakonodavstva, iako je to protivno i članku 31. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske.⁵²

⁵¹ Zakon o krivičnom postupku (Narodne novine, 34/93 i 28/96)

⁵² Narodne novine, 41/2001:

“Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna koja nije bila određena zakonom. Ako zakon nakon počinjenog djela odredi blažu kaznu, odredit će se takva kazna.”

Međutim, citirano pravno shvaćanje može se primijeniti i na sastav vijeća, pa bi se istim argumentima moglo ustvrditi da će nakon početka primjene Kaznenog zakonika, a s obzirom na povećanje maksimuma kazne za kazneno djelo iz stavka 2. članka 173. Kaznenog zakonika s dvanaest na petnaest godina te imajući u vidu odredbu članka 20. stavka 1. ZKP,⁵³ ocjenu koji zakon treba primijeniti moći dati samo “veliko” vijeće nadležnog županijskog suda sastavljeno od dvaju sudaca i triju sudaca porotnika.

S druge strane, u više odluka koje se odnose upravo na sastav prvostupanjskog vijeća Vrhovni sud Republike Hrvatske je upozorio na vezanost suda pravnom kvalifikacijom navedenom u optužnici, utvrdivši da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredbe kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 1. ZKP jer nije bio propisno sastavljen kada je u kaznenom postupku zbog kaznenih djela iz članka 173. stavka 2. KZ počinjenih prije 30. prosinca 2000. kao dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 129/00), kojim je maksimum zapriječene kazne smanjen na dvanaest godina, sudio u vijeću sastavljenom od jednog suca i dvaju sudaca porotnika.⁵⁴

Zbog iznesenog će do početka primjene Kaznenog zakonika biti nužno pažljivo razmotriti i zauzeti shvaćanje o pitanju u kojem će vijeću županijski sudovi voditi kaznene postupke zbog kaznenih djela iz članka 173. stavka 2. KZ, čak i ako će biti u tijeku glavna rasprava započeta prije početka primjene Kaznenog zakonika.

Pitanje stvarne nadležnosti može se pojaviti i u predmetima u kojima bi se okrivljenicima stavljalno na teret kazneno djelo iz članka 173. stavka 3. Kaznenog

---

⁵³ “Županijski sudovi sude u prvom stupnju u vijećima sastavljenim od jednog suca i dva suca porotnika, u vijećima od dva suca i tri suca porotnika za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora od petnaest godina, ili kazna dugotrajnog zatvora.”

⁵⁴ Tako u odluci VSRH od 29.4.2003. , KŽ-887/02; iz obrazloženja:

“Optužnicom od 13. lipnja 2000. godine opt. M. S. optužuje se da je počinio kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ (Narodne novine, 110/97; 27/98. i 50/00) za koje kazneno djelo je bila predviđena kazna zatvora od jedne do deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora, pa je s obzirom na zapriječenu kaznu, u smislu čl. 20. st. 1. ZKP Županijski sud trebao suditi u prvom stupnju u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika. S obzirom na to da državni odvjetnik u tijeku postupka nije izmijenio pravnu oznaku djela, niti je prvostupanjski sud utvrdio da je u međuvremenu donesen Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona i da se radi o kaznenom djelu iz čl. 173. st. 2. KZ (Narodne novine, 129/00), za koje je sada zapriječena kazna zatvora od jedne do dvanaest godina, prvostupanjski sud bio je dužan suditi u vijeću sastavljenom od dva suca i tri suca porotnika prema zaprijećenoj kazni za kazneno djelo iz optužnice, neovisno o tome što nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona sada za ovo kazneno djelo županijski sudovi sude, u prvom stupnju, u vijeću sastavljenom od jednog suca i dva suca porotnika, što sve prvostupanjski sud nije učinio, nego je jednostavno u izreku presude samo dodao čl. 25. Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, 129/00).”

zakonika u stjecaju s kaznenim djelom iz članka 333. istog zakonika, a optužba za to kazneno djelo određuje nadležnost Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i nekih županijskih sudova u skladu s odredbama članaka 21. i 24. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.⁵⁵

Međutim, Vrhovni sud Republike Hrvatske u više je svojih odluka izrazio prije citirani stav o prividnom stjecaju tih kaznenih djela,⁵⁶ iz čega proizlazi da USKOK, a time niti četiri županijska suda iz članka 24. ZUSKOK-a, ne bi bili nadležni za postupke zbog kaznenih djela iz članka 173. stavka 3. Kaznenog zakonika.

Konačno, ne ulazeći u razmatranje je li dekriminalizacija samog posjedovanja opojne droge (pri čemu se napominje da je ono i dalje prekršaj prema članku 54. ZSZOD⁵⁷) kao najznačajnija promjena koju u kazneno djelo zlouporabe opojnih droga donosi Kazneni zakonik bila opravdana s aspekta (ne)učinkovitosti kaznenopravnog sankcioniranja glede suzbijanja zlouporabe opojnih droga, valja upozoriti i na određene procesne posljedice takve zakonske regulative.

⁵⁵ Narodne novine, 88/2001, 12/2002; dalje: ZUSKOK

⁵⁶ V. 3.6.

⁵⁷ Izvod iz članka 54. ZSZOD:

“(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako posjeduje opojnu drogu, biljku ili dio biljke iz koje se može dobiti opojna droga ili tvar koja se može uporabiti za izradu opojne droge (članak 3. stavak 1.),

2. ako posjeduje sredstvo za izradu opojne droge (članak 3. stavak 2.),

3. ako promiče izradu, posjedovanje, uporabu ili promet opojnom drogom (članak 4.),

4. ako uzgaja mak koji je namijenjen za izradu opojne droge izvan područja koje je odredila Vlada Republike Hrvatske (članak 9. stavak 1.),

5. ako uzgaja mak namijenjen za izradu opojne droge bez odobrenja ili ako obavlja tu djelatnost prije sklopljenog ugovora s pravnom osobom ovlaštenom za otkup maka (članak 9. stavak 2.),

6., 7., 8., 9. 10. 11. (...),

12. ako konoplju uzgaja bez prethodnog odobrenja ministra poljoprivrede i šumarstva (članak 13. stavak 1.) (...),

13. (...),

14. ako izrađuje opojnu drogu bez odobrenja ministra zdravstva za obavljanje te djelatnosti ili ako istu djelatnost obavlja, a da ne ispunjava uvjete koji su propisani za pravne osobe koje proizvode lijekove (članak 15. stavak 1. i 2.),

15. ako u znanstvene svrhe uzgaja biljke iz kojih se može dobiti opojna droga ili izrađuje opojnu drogu bez odobrenja ministra zdravstva ili ako istu djelatnost obavlja, a da ne ispunjava propisane uvjete (članak 16. stavak 1. i 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. točke 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 12. i 13. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.”

Osobe koje se pojavljuju kao konzumenti opojnih droga do sada su, pogotovo ako su bile zatečene pri kupnji opojne droge, bile optuživane zajedno s osobama koje su im opojnu drogu prodale, pri čemu je njihov iskaz u svojstvu osumnjičenika bilo redarstvenim vlastima ili (rijetko) državnom odvjetništvu (uz nazočnost branitelja) bilo pred istražnim sucem, uz ispunjenje ostalih zakonskih pretpostavki, bio valjani dokaz u kasnijem tijeku kaznenog postupka koji je često bio značajan i za utvrđivanje kaznenog djela iz članka 173. stavka 2. KZ za koje se teretio prodavatelj droge kao suokrivljenik.

Dekriminalizacijom posjedovanja opojnih droga njihov se kupac, naravno, u kaznenom postupku može pojaviti samo kao svjedok. Do njegova prvog ispitivanja u tom svojstvu sada će doći u pravilu nakon duljeg razdoblja, a to, s obzirom i na mogućí utjecaj (u pravilu narkomanske) okoline, umanjuje vjerojatnost potpunog i istinitog iskazivanja o kupoprodaji droge. Osim toga, kupac droge mogao bi se koristiti i pravom neodgovaranja na pitanja ako je vjerojatno da bi odgovorom sebe izložio (između ostalog i) teškoj sramoti⁵⁸, a konzumiranje opojne droge kao i njezino posjedovanje (koje predstavlja, kako je prije rečeno, prekršaj) može se smatrati teškom sramotom. Zbog toga valja očekivati da će dokazivanje radnje prodaje opojne droge, s obzirom na opisane nove procesne položaje konzumenata, biti otežano.

Zbog svega iznesenog bit će nužno nakon početka primjene Kaznenog zakonika pratiti i analizirati broj kaznenih postupaka za ta kaznena djela, a posebno i njihov ishod radi pronalaženja što učinkovitijih sredstava za borbu protiv zlouporabe opojnih droga, uz puno poštovanje zajamčenih prava stranaka u kaznenom postupku.⁵⁹

---

⁵⁸ Članak 236. ZKP.

⁵⁹ Time se, naravno, ne sugerira ponovno uvođenje posjedovanja opojnih droga kao kaznenog djela i u slučaju kada ne postoji namjera prodaje opojne droge, ali se naglašava da je permanentnim praćenjem ne samo ishoda kaznenih postupaka (u njihovu zbroju) nego i sudske prakse (posebno u odnosu na dokaze dostatne za zaključak o namjeri prodaje opojne droge) potrebno proučavati posljedice posljednjih zakonodavnih izmjena i poduzimati daljnje korake nužne za što učinkovitije suzbijanje kriminaliteta opojnih droga.

Summary

THE CRIMINAL-LAW ASPECTS OF DRUG ABUSE

Drug abuse remains a worldwide phenomenon and remains one of the greatest problems in contemporary societies. The widespread intake, production and distribution of drugs have serious repercussions on people's health and the community at large. Together with approaches to raise medical and public awareness, repressive measures are required against organised crime which controls international drug operations.

The article expounds the changes to the Croatian Criminal Code related to drug abuse, where relevant new legislation is analysed in all its aspects. Existing judicial opinions concerning the implementation of the Criminal Code are identified, as well as data on the results of drug-related criminal procedures conducted in the Republic of Croatia in the past five years. In the light of the legislative changes related to this crime, it will be necessary to observe and analyse in detail relevant criminal procedures, with an emphasis on their outcome. As a result, we should achieve more efficient methods in fighting drug abuse, while maintaining the guaranteed rights of parties involved in criminal proceedings.

D. Tripalo: Kaznenopravni aspekti zlouporabe droga
Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 10, broj 2/2003, str. 553-585.

PRAZNA STR. 586